

Дъбовата коритуха - опасен Вредител за горите на България

✓ **Най-застрашени са дъбовите видове - цер, благуна, зимен и червен дъб, лъжник и пърнар**

Доц. д-р ЗДРАВКО СТАЛЕВ - главен експерт в отдел „Научна и развойна дейност“ на ЮИДП - Сливен
Снимки: ЙОАНА ГЮРОВА - ДПП „Странджа“

”

НАСЕКОМИТЕ ИЗСМУКВАТ ЛИСТНИТЕ СОКОВЕ, СЪДЪРЖАЩИ ХЛОРОФИЛ, КОЕТО ВОДИ ДО РЯЗКО НАМАЛЯВАНЕ НА ФОТОСИНТЕЗАТА, НЕВЪЗМОЖНОСТ ЗА ТРУПАНЕ НА ЛИСТНА МАСА И ЗАГУБА НА ТЕКУЩ ПРИРАСТ.

“

През 2018 г. бях информиран от горски служители и общественици за нападения на неизвестен досега за горите на Странджа насекомен вредител. При направените обследвания бе установено, че става въпрос за инвазивния вид дъбова коритуха (*Corythucha arcuata* S.). Според някои специалисти видът произхожда от горите на Северна Америка, а според други - от Южна Америка. За първи път в Европа е установен в горите на Италия през 2000 г., а в България - през 2012 г. в единични насаждения, като впоследствие се разпространява в редица области на страната.

През 2019 и 2020 г. проведох ентомологични проучвания основно на територията на Странджа и Източна Стара планина за събиране на възможно най-пълна и обективна информация за морфологията, биологията и екологията на вредителя. Бяха събрани данни за пространственото му разпространение и динамика на летеж, както и за нанесените от него щети. Обследванията бяха проведени чрез експедиционния метод, метода на ходови линии и събиране на материали от предварително определени моделни дървета. Обхванати бяха раз-

лични по възраст, състав, пълнота и бонитет насаждения, растящи на различни месторастения. Вследствие на получените резултати могат да бъдат направени няколко основни извода.

Вредителят зимува в стадия имаго под кората на дебелиите клони и стъблото и в почвената покривка. Започва своето развитие в началото на април едновременно с разлистването на гората. Възрастните са дребни насекоми, до 2 - 3 мм, наподобяващи дървеници, с прозрачни дантелени крила. Дъбовата коритуха има непълно развитие и преминава през три стадия - яйце, нимфа и имаго. Нимфите са черни и преминават през 4 - 5 възрасти. Яйцата - също черни, могат да достигнат до няколкокостотин върху долната част на листото. Обикновено се групират на площ около 1 кв. сантиметър.

Проучванията ни установиха, че видът развива три поколения годишно с възможност за четвърто. Всяко от тях продължава своето развитие между 30 и 45 дена. Първото завършва в края на май и началото на юни. Второто - до края на юли, а третото - до началото на септември. При определени условия - най-вече сушави години, се развива и четвърта генерация.

Повредите се нанасят от възрастните и нимфите, които изсмукват листните сокове, съдържащи хлорофил. Това води до рязко намаляване на фотосинтезата, невъзможност за трупане на листна маса и загуба на текущ прираст. Впоследствие се стига до пожълтяване и почерняване на листата, преждевременно окапване и влошаване на общото здравословно състояние на дървостоя. Вредителят напада основно дъбовите видове - цер, благуна, зимен и червен дъб, лъжник и пърнар. В по-малка степен атакува и други видо-

ве - бук, явор, ясен, леска, клен. Вредителят вероятно е навлязъл в страната ни от горите на Турската Странджа, тъй като през 2019 г. е установено присъствието му само на територията на Държавните горски стопанства в Малко Търново и Звездец. През 2020 г. нападнатите площи в тези стопанства се увеличиха, а бяха атакувани и други - на територията на ДГС - Царево, Ново Паничарево и Бургас, и в общинските гори на Приморско. Констатирано бе нахлуване на вредителя и в Източна Стара планина - на територията на ДЛС „Несебър“ и Държавните горски стопанства в Айтос и Карнобат. Нападенията на дъбовата коритуха се отразяват изключително негативно върху добива на манов мед в района на Странджа, което поражда обществено безпокойство. Според мен пикът на нападение в горите на Източна България ще бъде през 2021 и 2022 година.

Логично възниква въпросът - какво може да се направи за ограничаване на разпространението

на дъбовата коритуха и за намаляване на нейната численост до безвредна граница от екологична и икономическа гледна точка?

Нужно е специалистите по лесозащита в Стопанствата с територии, засегнати от вредителя, да правят периодични обследвания в периода април - октомври и да предоставят точна и обективна информация за пространственото му разпространение. Според мен представените досега данни в Изпълнителната агенция по горите са значително занижени.

Научните специалисти от Лесотехническият университет и Института за гората към БАН да

започнат проучвания на възможностите за биологична борба с вредителя посредством биоагенти и полезни паразитоиди.

Служители от ИАГ, РДГ, ЛЗС и държавните горски предприятия да организират пресконференции с участието на кметове на населени места, журналисти, общественици и представители на неправителствени организации, на които да бъде

разясняван проблемът, и да се акцентира върху предприетите мерки. Да бъдат инициирани срещи с представители на Дирекции по управление на горите на Турция за обмяна на опит и координиране на общите действия срещу разпространението на дъбовата коритуха.

Накрая ще си позволя да отправя предложение към колегите ентомолози. Името на насекомото да се промени на дантелена дървеница, което по-точно отговаря на морфологията на имагинираните форми, освен това проучванията показват, че нападенията на вредителя не се ограничават само до различните видове дъб.